

शिवाजी ग्रामीण शिक्षण प्रसारक मंडळ देवाडा खुर्द, ता. पोंभूर्णा, जि. चंद्रपूर व्दारा अनुदानित आदिवासी प्राथमिक/माध्यमिक आश्रमशाळा कुडेसावली, ता. गोंडपिंपरी, जि. चंद्रपूर ही शाळा सन २०२४-२५ या शैक्षणिक वर्षापासून सुरु करण्यास पूर्ववत मान्यता देण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन

आदिवासी विकास विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: अआशा-२०२३/प्र.क्र.१४६/का-११

हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा रोड,

मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२

दिनांक:- २८ जून, २०२४

संदर्भ:-

- १) शासन निर्णय, आदिवासी विकास विभाग क्र.अआशा.१०९८/प्र.क्र.१/का.११, दिनांक २१.११.१९९८.
- २) आदिवासी विकास विभाग शासन निर्णय क्र.पोबेआशा.२००६/प्र.क्र.६६/का.११, दिनांक ०६.०२.२००६.
- ३) आदिवासी विकास विभाग, शासन निर्णय क्रमांक :- अआशा-२०१९/प्र.क्र.१०२/का- ११, दिनांक : ११ जून, २०१९.
- ४) आयुक्त, आदिवासी विकास , नाशिक यांचे आदेश क्र.अनुआशा- २०२३ /प्र. क्र. ०४/ का.७(३) /३९१०, दिनांक ०२.०६.२०२३.
- ५) अध्यक्ष, शिवाजी ग्रामीण शिक्षण प्रसारक मंडळ देवाडा खुर्द, ता. पोंभूर्णा, जि. चंद्रपूर यांचे दिनांक १२.०७.२०२३ रोजीचे अपिल.
- ६) मा. मंत्री (आदिवासी विकास) यांचे आदेश दिनांक ११.१०.२०२३.
- ७) अपर आयुक्त, आदिवासी विकास, नागपूर यांचे पत्र क्र. अनुआशा. २०२४/ प्र.क्र. ११९/का.३(४)/२७६७, दिनांक ३१.०५.२०२४.
- ८) आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक यांचे पत्र क्र. अनुआशा. २०२३ /प्र.क्र. ०४ / का. ७(२)/३८२२, दिनांक ११.०६.२०२४.
- ९) आदिवासी विकास विभाग पत्र क्र. अआशा.२०२४/प्र.क्र.११२/का.११, दिनांक ०६.०६.२०२४

प्रस्तावना

भारतीय संविधानातील तरतूदीनुसार राज्यातील अतिदुर्गम/डोंगराळ भागात राहणाऱ्या मुलांना गुणात्मक व दर्जेदार शिक्षण मिळावे याकरीता राज्य शासनाने १९५४ पासून आश्रमशाळा समूह ही योजना सुरु केली आहे. आदिवासी विकास विभागांतर्गत स्वयंसेवी संस्थामार्फत अनुदानित आश्रमशाळा चालविण्यात येतात. या धर्तीवर संदर्भाधीन क्र.१ येथील दिनांक २१.११.१९९८ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये अपर आयुक्त, आदिवासी विकास, नागपूर व प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, चंद्रपूर यांचे अंतर्गत शिवाजी ग्रामीण शिक्षण प्रसारक मंडळ देवाडा खुर्द, ता. पोंभूर्णा, जि. चंद्रपूर व्दारा अनुदानित आदिवासी प्राथमिक आश्रमशाळा कुडेसावली, ता. गोंडपिंपरी, जि. चंद्रपूर ही अनुदानित आश्रमशाळा चालविण्यास मंजूरी देण्यात आली होती.

प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, चंद्रपूर यांनी दिनांक १२.०२.२०२३ रोजी प्रत्यक्ष भेट दिली असता सदर आश्रमशाळेमध्ये गंभीर स्वरूपाच्या त्रुटी आढळून आल्याचा अहवाल अपर आयुक्त, आदिवासी विकास, नागपूर यांना सादर केला. अपर आयुक्त, आदिवासी विकास, नागपूर यांनी प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, चंद्रपूर यांनी सादर केलेल्या अहवालाच्या अनुषंगाने चौकशी करून चौकशीअंती अनुदानित आश्रमशाळा, कुडेसावली, ता. गोंडपिपरी, जि. चंद्रपूर या आश्रमशाळेमध्ये भौतिक सोयी-सुविधा आश्रमशाळा संहितेतील मानकानुसार उपलब्ध करून दिल्या जात नसल्याने तसेच विद्यार्थी उपस्थिती अत्यल्प असल्याने सदर अनुदानित आश्रमशाळेची मान्यता कायमस्वरूपी रद्द करण्याबाबत आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक यांना दिनांक २४.०३.२०२३ रोजीच्या पत्रान्वये शिफारस केली होती.

अपर आयुक्त, आदिवासी विकास, नागपूर यांनी केलेल्या शिफारसीच्या अनुषंगाने आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक यांचेकडे दिनांक ०२.०६.२०२३ रोजी सुनावणी आयोजित करण्यात आली. सदर सुनावणी दरम्यान संस्थेने सादर केलेला खुलासा तसेच, प्रकल्प अधिकारी, चंद्रपूर यांचा अहवाल विचारात घेता संस्थेला आश्रमशाळा चालविण्यास कोणतेही स्वारस्य नसल्याचे दिसून येत असल्याने तसेच विद्यार्थ्यांबाबत कोणत्याही प्रकारची सहानुभूती नसल्याने आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक यांनी दिनांक ०२.०६.२०२३ च्या आदेशान्वये अनुदानित आश्रमशाळा, कुडेसावली या शाळेची मान्यता कायमस्वरूपी रद्द केली.

आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक यांच्या दिनांक ०२.०६.२०२३ रोजीच्या आदेशाच्या विरुद्ध संस्थेने दिनांक १२.०७.२०२३ रोजीच्या अर्जान्वये अपिल केले. सदर अपिलाच्या अनुषंगाने मा. मंत्री, आदिवासी विकास महोदयांकडे दिनांक १७.०७.२०२३ रोजी सुनावणी झाली. सदर सुनावणी दरम्यान अपर आयुक्त, नागपूर कार्यालयाने एप्रिल, २०२४ मध्ये शाळेची तपासणी करून आश्रमशाळा सुरू करण्याच्या दृष्टीने सर्व मुलभूत सोयी-सुविधांची पूर्तता झाली असल्याबाबत खात्री करावी व तसा अहवाल एप्रिल, २०२४ च्या शेवटच्या आठवड्यात शासनास सादर करावा, याप्रमाणे आदेश पारित केले.

मा. मंत्री महोदयांनी पारित केलेल्या आदेशाच्या अनुषंगाने अपर आयुक्त, आदिवासी विकास, नागपूर यांनी अनुदानित आश्रमशाळा, कुडेसावली, ता. गोंडपिपरी, जि. चंद्रपूर या आश्रमशाळेस दिनांक २५.०४.२०२३ रोजी प्रत्यक्ष भेट देऊन आश्रमशाळेतील मुलभूत सोयी-सुविधाबाबत अहवाल आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक यांना सादर केला. प्राप्त अहवाल आयुक्त, आदिवासी विकास, नाशिक यांनी संदर्भाधीन क्र.८ येथील दिनांक ११.०६.२०२४ रोजीच्या पत्रान्वये शासनास सादर केला.

अपर आयुक्त, आदिवासी विकास, नागपूर यांनी दिलेल्या भेटीचा अहवाल व त्यावरील त्यांचे अभिप्राय विचारात घेता, शिवाजी ग्रामीण शिक्षण प्रसारक मंडळ देवाडा खुर्द, ता. पोंभुर्णा, जि. चंद्रपूर व्दारा अनुदानित आदिवासी प्राथमिक आश्रमशाळा कुडेसावली, ता. गोंडपिपरी, जि.

चंद्रपूर ही शाळा सन २०२४-२५ या शैक्षणिक वर्षापासून पूर्ववत सुरु करण्यास मान्यता देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय-

शिवाजी ग्रामीण शिक्षण प्रसारक मंडळ देवाडा खुर्द, ता. पोंभुर्णा, जि. चंद्रपूर व्दारा अनुदानित आदिवासी प्राथमिक आश्रमशाळा कुडेसावली, ता. गोंडपिंपरी, जि. चंद्रपूर या आश्रमशाळेस सन २०२४-२५ या शैक्षणिक वर्षापासून चालविण्यास पुढील अटीच्या अधिन राहून मान्यता देण्यात येत आहे.

- (१) उपरोक्त अनुदानित आश्रमशाळा शैक्षणिक वर्ष सन २०२४-२५ पासून सुरु करावी व शाळा सुरु केल्याच्या दिनांकापासून ३० दिवसांच्या आत आयुक्त, आदिवासी विकास, आदिवासी विकास आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, नाशिक, अपर आयुक्त, आदिवासी विकास, नागपूर व प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, चंद्रपूर यांना त्याबाबत कळविण्यात यावे.
- (२) शिवाजी ग्रामीण शिक्षण प्रसारक मंडळ देवाडा खुर्द, ता. पोंभुर्णा, जि. चंद्रपूर या स्वयंसेवी संस्थेने शिक्षक- शिक्षकेत्तर कर्मचा-यांची नियुक्ती करताना शासनाने विहित केलेल्या अटी-शर्ती व नियमांचे पालन करावे. विहित अर्हताप्राप्त कर्मचा-यांची नेमणुक न केल्यास संस्थेस देय असलेले अनुदान अनुज्ञेय असणार नाही. प्रकरणपरत्वे आश्रमशाळेची मान्यता रद्द करण्यात येईल. अप्रशिक्षित शिक्षक उमेदवारांची नियुक्ती केल्यास त्यांच्या वेतनाची जबाबदारी शासनाची राहणार नाही व त्याची सर्वस्वी जबाबदारी संस्थेची राहिल याची संस्थेने नोंद घ्यावी.
- (३) आश्रमशाळेतील आवश्यक पद भरतीसाठी अपर आयुक्त, नागपूर यांची मान्यता घेण्यात यावी. तसेच पदमान्यता देताना संदर्भाधीन क्र.३ येथील दिनांक ११.०६.२०१९ रोजीच्या शासन निर्णयातील तरतूदींचे तसेच शासनपत्र दिनांक ०६.०६.२०२४ रोजीच्या पत्रान्वये देण्यात आलेल्या सूचनांचे पालन करावे.
- (४) संस्थेने आश्रमशाळेत वर्गखोल्या व निवासाची स्वतंत्र इमारतीमध्ये व्यवस्था करावी. तसेच इमारतीमध्ये मानकाप्रमाणे स्नानगृहे, शौचालये उपलब्ध करून द्यावीत आणि शुध्द पाण्याची मुबलक व्यवस्थाही उपलब्ध करून द्यावी.
- (५) शिवाजी ग्रामीण शिक्षण प्रसारक मंडळ देवाडा खुर्द, ता. पोंभुर्णा, जि. चंद्रपूर या स्वयंसेवी संस्थेस शासनाने वेळोवेळी विहित केलेल्या सुत्रानुसार अनुदान अनुज्ञेय राहिल.
- (६) संस्थेने अनुदानित आश्रमशाळासाठी 'आश्रमशाळा संहिता' तसेच शासनाने वेळोवेळी विहित केलेल्या अटी, शर्ती व नियमांचे पालन करावे.
- (७) शिवाजी ग्रामीण शिक्षण प्रसारक मंडळ देवाडा खुर्द, ता. पोंभुर्णा, जि. चंद्रपूर या संस्थेने सदर आश्रमशाळा अन्यसंस्थेस चालविण्यास देवू नये.
- (८) बालकांचा सक्तीचा व मोफत शिक्षणाचा अधिकार अधिनियम, २००९ अंतर्गत नमूद करण्यात आलेल्या सोयी-सुविधा विद्यार्थ्यांना उपलब्ध करणे संस्थेवर बंधनकारक राहिल.

(९) प्रत्येक वर्गात कमाल ४० निवासी व १० बहिस्थ विद्यार्थी असावेत.

(१०) शासनाने विहित केलेल्या अटी, शर्ती व नियमांचे पालन न केल्याचे निदर्शनास आल्यास तसेच उपरोक्त आश्रमशाळेबाबत गैरव्यवहार/गैर व्यवस्थापन याबाबत तक्रारी आल्यास संस्थेच्या आश्रमशाळेची मान्यता रद्द करण्यात येईल.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२४०६२८१८३६००१४२४ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(प्रविण गो. साठे)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा. राज्यपालांचे सचिव यांचे कार्यालय, राजभवन, मुंबई
२. मा. मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
३. मा. मंत्री (आदिवासी विकास) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
४. आयुक्त, आदिवासी विकास आयुक्तालय, नाशिक.
५. अपर आयुक्त, आदिवासी विकास, नागपूर
१०. आयुक्त, आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण संस्था, पुणे
११. जिल्हाधिकारी, चंद्रपूर
१२. शिक्षण संचालक (प्राथमिक/माध्यमिक), महाराष्ट्र राज्य, पुणे
१३. प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, चंद्रपूर
१५. जिल्हा कोषागार अधिकारी, चंद्रपूर
१६. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हापरिषद, चंद्रपूर
१७. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र १/२, मुंबई/नागपूर
१८. महालेखापाल (लेखा परिक्षा), महाराष्ट्र १/२, मुंबई / नागपूर
१९. शिक्षणाधिकारी (प्राथमिक), जिल्हा परिषद, चंद्रपूर.
२०. शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक), जिल्हा परिषद, चंद्रपूर
२१. अध्यक्ष/सचिव, शिवाजी ग्रामीण शिक्षण प्रसारक मंडळ देवाडा खुर्द, ता. पोंभुर्णा, जि. चंद्रपूर